

HUN-TÖRTÉNELMI ÖRÖKSÉGÜNK

NÉMETHI (NÉMATI) KÁLMÁN
IRODALMI HAGYATÉKÁBÓL

KIADJA: NÉMETHI JÁNOS
nyug. m. kir. I. oszt. posta-és táviráda főfelügyelő.
Budapest, I. ker., Szittyá-utca 4. szám.

Előszó.

Némethi (Némäti) Kálmán elhalálozása óta több érdeklődő fordult hozzám az iránt, hogy az 1918. évben nyomtatásban megjelent „Hún-Történelmi Örökségünk” című tudományos művet — amennyiben néhai bátyám irodalmi hagyatékában készlet rendelkezésre áll — küldenem meg, sőt számosan életrajzi adatait is kérték.

Az érdeklődők ebbeli kívánságait eddig nem tudtam kielégíteni egyrészt azért, mert a szóbanforgó műből csupán a kézirat maradt meg; másrészt pedig a hiteles életrajzi adatait egyéb elfoglaltságom miatt nem állott módomban összeállítani.

Midőn tehát a kétféle kérélemre, a jelen sorokban megfelelni igyekezem, egyben válaszolni óhajtok az 1925. évi november hó 24-én (kedd) megjelent „Magyarság” című hírnap 9. oldalán közzétett „Zend-Aveszta” kezdésű cikkekre is, melyben Némethi (Némäti) Kálmánról oly módon emlékezett meg, hogy a szittya-hun-magyar kérdésben „*tapogatózott*”.

Ezzel szemben merem állítani és Némäti Kálmán alább felsorolt munkáira, kútfőire hivatkozva kijelenteni, hogy a hun-magyar nemzet dicsőségének hirdetésében nem „*tapogatózott*”, hanem szilárd meggyőződéssel, önzetlenül, minden atomjával, a fenséges királyi magyar nemzet igazáért, ősi dicsőségeért, vitézségének hirdetéseért szilárd hittel küzdött: de az uralkodó áramlattal szemben magára maradt, munkáját nem méltatták, vagy ha megemlékeztek róla, lekicsinyelték.

A halottak nem tiltakozhatnak, nem védekezhetnek; az elhunytakra való tekintettel, a megjelent cikk „*tapogatózó*” kijelentésére úgy érzem, válaszolni tartoztam s egyben igazolásként azt is fölemlíteni, hogy fivérem negyven évet meghaladó tudományos irodalmi munkássága alatt nem törekedett kitüntetésért, még kevésbé pénzért, sem állásért sem egyéb előnyök eléréseért.

A hagyatékot képező kéziratokból meggyőződés szereshető arról is, hogy a Hunnok = Ungárok nem Árpád vezér bejövetelekor léptek a történelem színpadára, — mint azt a kortani tudósok egy része hirdetik és állítják — hanem visszanyúlik a legrégibb korra.

A szomorú trianoni szerződés megtörténte után kétszeres erővel kellene a mostani szunnyadó ifjúságot közönbösségéből felrázni és reámutatni, hogy a vitéz harcias Hun nemzetet még az egyiptomi királyok is megbecsülték.

A többi közül megemlítem Szeszosztriszt, a hatalmas egyiptomi királyt, aki a Hun népekkel szövetségbe lépett.¹ Hadi szövetségük és vitézi tetteik eredményeként ajándékozta nekik az Assirok földjét és ekkor Párthusoknak nevezte el a Hunnokat vagyis Scytákat.

Hivatkozom Arrian görög történetíróra is, ki a Kr. után II. évszázad első felében, tehát a Parthus korban a következőket mondja: „a Parthusok Szeszosztrisznak az Egyiptom királyának s janduszosznak, a Szküthák királyának idejében Szküthiából költöztek ki azon helyre, mellyel most bírnak.”

Posidonius tanúságtételével állítja Strabo, hogy a Pártosok páros nemzettörzsének egyike a nemességé, másika a Bölcs Magyoké; királyaik mindkettőből választatnak.

Prizkosz görög történetíró Attila népét majd Hun, majd Szküth néven említi.

Ibn Dustah ezredéves szem és fültanú Árpád nemzetéről pedig határozottan hirdeti, hogy a tűzimádó Mágusok vallását követik, kiknek szent madarát a *Turult* a Hétmagyar mindenike pajzsán címerét viselé.

Plató — a legromlatlanabb istentiszteletűnek állítja a magismust. Gregorius Turomensis: Gesta Francorum Libri 4. priores p. 5. v.-ben arra tanít, hogy Chus volt fölfedezője a mágia mesterségnek; átmenvén a Perzsákhoz, elnevezték Zoroaszternek.

A Hun-Magyar dicsőség itt sem állhat meg, hanem a történelemben visszamenőleg épülés céljából el kell vezetniamai nemzedéket abba a korba is, amikor Babylon és Ninive romjai között Hun-Magyar események játszódtak le.

¹ Constantini Manassis: Compendium Chronicum. XIII. e. siècle page 11 r. Parthusok, a Fáraók szövetségesei, eredetileg Hunnok.

Néhai Némethi (Némati) Kálmán ²
 nemzettörténelmünk meg ősirodalmunk pogánykori kutatója,
 m. kir. postafelügyelő, postaigazgatósági könyvtárőr
 életrajzi adatai:

Született:	1855. szeptember hó 23-án Nagyszécsényben (Nógrád vm). Ágostai hitvallású evangélikus.
Iskolázottsága:	<i>Gimnázium</i> I—II. osztályát Balassagyarmaton, ¹ III—VIII. osztályát Selmecbányán az ág. ev. lyceumban végezte. <i>Érettségül</i> tett 1875. júniusban Selmecbányán a prot. lyceumban. ¹ A budapesti kir. m. <i>tudományegyetemen</i> a bölcsészettkar 3 éves tanfolyamát végezte 1875—1879-ben. ² <i>Tanári alapvizsgálatot</i> tett Budapesten a kir. m. tudományegyetemen 1878. május hónapban.
Katonai képzettsége:	<i>Egyéves önkéntes</i> volt a cs. kir. 67. számú (Schmerling) sörgyalozezredben és az önkéntesi tanfolyamot végezte a 72. sörgyalozezred önkéntes osztályában Budapesten 1878. október 1-től 1879. októberig. <i>Hovédtsízi</i> tanfolyamot végezte Nyitrán a sáortáborban 1884. év nyarán.
Nevelőtanári működése:	Nyolc esztendőn át 1879—1887-ig <i>nevelőtanár</i> gyanánt működött, tanítványai: Artner Géza, Dezső, Kálmán és Lőránt testvérek Budapesten; Halász Aladár a gimnázium VII. oszt. tanulója, Csányon (Heves vm.); Návay Iván a gimnázium V. és VI. oszt. tanulója, Óföldséákon (Csanád vm.); Végh Gyula a gimnázium VII. oszt. tanulója, Bozen-Gries (Tiroli); gróf Zichy Gyula a gimnázium IV. oszt. tanulója, Nagylángon (Fehér vm.)

² *Atyja*: néhai Némethi János szül. 1828. Alsókubinban. Meghalt 1875. VI/26. Balassagyarmaton.

Anyja: néhai Spatenka Erzsébet szül. 1829. Karancsságón. Meghalt 1905. II/1. Balassagyarmaton.

Gyermekeik: Antal szül. 1852. I/19-én Szécsényben. Meghalt 1852. I/22. Szécsényben.

Mária férj. Vass Jánosné szül. 1853. VII/22. Szécsényben. Meghalt 1883. VIII/31. Balassagyarmaton.

Kálmán szül. 1855. IX/23. Szécsényben. Meghalt 1920. II/15. Budapesten.*

Terézia szül. 1857. XI/9. Szécsényben. Meghalt 1857. XI/16. Szécsényben.

János szül. 1859. I/11. Szécsényben.

Béla szül. 1861. I/1. Balassagyarmaton. Meghalt 1884. X/1. Balassagyarmaton.

Sándor szül. 1862. III/18. Balassagyarmaton. Meghalt 1862. IV/7. Balassagyarmaton.

Gusztáv szül. 1862. X/8. Balassagyarmaton.

Malvin férj. Nedelka Andorné szül. 1865. III. 19. Balassagyarmaton.

³ Mikulás Dániel ev. tanár oktatta.

⁴ kitüntetéssel tett érettségit.

⁵ mint bölcsész Rousseauról írt egy értekezést s ezzel pályadijat nyert.

* 1920. II. 17. temették el a farkasréti sírkertben. 2—1—403. sv. sírhely.

4. Procopius Caes. Milano Codex p. 507—508.
5. Orosii Chronica. Chunok Középpáziában. Milano Codex B. 23.
6. Menander. Maniach. Milano Codex p. 409—418.
7. Menander. Szavir. Milano Codex p. 439 r
8. Eustathy Tessalonicensis Comment in Dionysium Periegetem. Milano Codex M. 85.
9. Theophlyacti Simocatta Historiarum. Velence M. S. S. Greci.
10. Georgi Monachi. A honfoglaló magyaroknak Ungri népnéve. Florencz Cod. 70.
11. Teufülaktosz Szimokatta. Nagy Magyarország története Kr. u. 630. Florencz Cod. 38.
12. De facto Ungarie Magne. Florencz Cod. 228.
13. Nikefori Kallszti Xantopuli: Historiae Ecclesiasticae. Bécs No. 8.
14. Theofylakta Simokatta. Otörök chagan levele. München Cod. 48.
15. Menander Maniach Bruxelles Cod. 11317—21.
16. „ „ Turxantesz „ „ „ „ „
17. „ „ Zemarchosz „ „ „ „ „
18. Constantin Porphir. Ad romanum Filium. Páris Cod. 2009.
19. De facto Ungarie magne. Cencius: Liber Censuum. Páris Cod. 4188.
20. Anonimus (Paulinus) Chronicon. Páris Cod. 4939.
21. Constantinus Manassio. Parthusok eredetileg Hunnok a Fáraók szövetségesei. Bruxeles Cod. 11376.
22. Justinus: Historiarum. Szavarti népnév változata. Róma Codex Ottoban 1933.
23. Jordanis: A nagymagyarországi Ungárok tört. okmánya. Florencz Codex M. T. VIII. 862.
24. Marciani Heracleensis Periplus. Chunok a Hunn népvánd. előtt. Páris Codex Gr. 443
25. Justinus. Szavarti népnévhez Róma Codex Ottoban 1933.
26. „ „ Historiae Prologus Libri 41 Róma Codex Regim. 946.
27. Joannis Zonarae. Húnok a Hungárok. Bécs Codex M. S. S. Phil. Gr.
28. Zonarae: Lexicon. Kr. u. 1120. Bécs Codex M. S. S. Phil. 418.
29. Anonimis Ravennatis. Onogoria tört. okmánya. Róma Codex Vatic. 961.
30. Liutprandus Historiae. Brentai ütközet. München Codex Latin 6388.
31. Historia Ecclesiastica. Ungur nevünk. London Add. Or. 17202.
32. Landulphus Sagax. Hunok atyátörzse Faunok. Páris Fondo Latin 5795.
33. „ „ „ „ Historiae Romanae a Paulo Diacono. Páris Dep. des M. S. S. 5795.
34. S. Hieronimus. A Hunnok eredetéről Kr. u. 396. Páris Dep. des M. S. S. 1871
35. Strabo: Geographia (1900 év előttiéről) Róma Codex Vatic. 173.
36. S. Isidorus: Etymologiae. Nagymagyarorsz. tört. okmánya. Róma Codex Regim. 294.
37. Claudianus in Rufinum. Hunnok eredetéről. Bruxelles Codex 5381.
38. Priscus Rhetor. Bruxelles Codex Gr. 11317.
39. Exempla Scripturae Visigothicae. Ediderunt Paulus Ewald et Gust. Loeve Bécs Exemp. Script.
40. Ibn Dustah. A Madsgarok imádják a tüzet London Bibl. Taylor 23378.
41. S. Isidorus: Etymologiae. Nagymagyarorsz. tört. okmánya. Róma Codex Ottoban 477.
42. S. Isidorus: Etymologiae. Nagymagyarorsz. tört. okmánya. Velence Liber IX. Cap. II.
43. Nicephori Callisti Xanthopuli. Hunnok eredetéről. Bécs Codex Hist. No. 8.
44. C. Plinii Secundi. Chunok Baktriában Kr. u. 70. London Codex Sec. XIV
45. Jornandes. A nagymagyarországi Szaviri — Uniguri tört. okmánya. Florencz Codex 35.
46. Paulinus püspök világtörténetéből. Róma Codex Vatic. 1960.
47. Dalmate Attila. London Bibl. Arundel 223.
48. Marcianus: Periplus. München Gr. Codex. 566.
49. S. Epiphani Panarii. Nimród a fekete Chusz fia. Páris Gr. 833, Chart 4.
50. S. Isidorus: Etymologiae. Róma Liber IX. Caput I.
51. „ „ „ „ „ Róma Codex Vatican 5764.

52. Aventinus: De origine Hunorum. München Codex Lat. 1203.
53. Waltoni: Biblia Sacra Polyglotta. Nimród okmány Róma Tomus IV. Genesis
54. Theophylactos Simocatta: Historiae. München Latin Codex 385.
55. Guidonis. Chazaria. Bruxelles Codex Latin 3897.
56. Ravennai Geographi. Onogoria kézirat. Basel Liber IV. Cap. 1.
57. Procopius: De Gothicis Bellis: Szaviri – Uniguri. Florencz Pluteus 69. Cod. 8.
58. Nicephori Callisti. Avarok eredetéről. Bécs Codex Graec. No. 8.
59. Plinii Secundi. Középázsiai Hunnok történetéhez. Florencz Codex Nr. 488.
60. Gregorius Turonensis. Chús a mágia tölfedezője. Perzsáknál Zoroaszter. Páris Latin Codex 5922.
61. S. Isidorus: De Origine page 238. r. Bruxelles Codex Lat. II. 4856.
62. " " " Codex Ottoban. Róma Liber IX. Caput II.
63. " " " Capitulare " " " " "
64. " " " : Etymologiae. Milano Codex Lat 99. "
65. Isidori Hispalensis. London Harleianne 3941.
66. " " " : Originum sive Scripsit a Chr. 630. London Harleianne 3099. p. 735.
67. Rabani Mauri. Etymologiarum libri 22. London Codex din Monast 202.
68. S. Isidorus. a Chr. 630. " Bibl. Harl. 3099.
69. " " Hispalensis Episcopi " " " 2686.
70. " " Libri Ethimologiarum XX. " Folis Saec. XIV.
71. " " Hispalensis. Bécs Codex Latin 13637.
72. " " " " " " 2285.
73. " " Originum " " " 714.
74. " " " " " " 121.
75. " " " " " " 67.
76. " " " " " Basel " Bern 36.
77. " " " " " " " 95.
78. " " " " " " " 101.
79. " " " " " " " 129.
80. " " " " " " " 291.
81. " " " " " " " 224.
82. " " " " " Casena Italia. Plut. XXI. Cod. V.
83. " " " " " Bécs Cod. Tolet. 15.
84. Cronica Hungarorum. Nagy Lajos könyve, Bécs Cod. 405. Hist. No. 1456.
85. " " Rex Atyla expugnat. " M. S. S. Latin No. 405.
86. Strabonis rerum geographicarum. 1900. esztendő okmány. Páris Fonds Grec. No. 1397.
87. Hiung-nu korból. Seres et Fauni. Páris M. S. S. Gr. 1393.
88. " " " " " Gr. 1396. Libri XVII.
89. Strabonis Geographica. Hiung-nu korból. London Tabula II.
90. Ptolemaei Geographiae. Avarok hazája Kr. u. 160. Páris Fonds Grec No. 1401.
91. Ptolemaei Geographiae. Scythia and Serice. Kr. u. 160. Páris Fonds Grec No. 1401.
92. Ptolemaei Geographiae Páris. Fonds Grec No. 1401.
93. " " " " " " " "
94. " " " " " " " "
95. " " " " " " " "
96. Ptolemaei Geographiae. Hunok hazája Kr. u. 160-ban. Páris Fonds Grec No. 1401.
97. Ptolemaei Geographiae Páris Fonds Grec. No. 1401.
98. Atlas Portulano a Piafor Vesconti. Cabardok Taganrog táján. Páris Fonds Grec. No. 687.
99. Atlas Catalan 1375-ből. Tatár uralom idejéről. Páris Manuscripts 30.
100. " " " " " Gog és Mäög öskulturája a kereszténységgel szemben. Paris Manuscripts 30.
101. Atlas Catalan. Gog a pogány kultura fejedelme. Páris Manuscripts 30.

Bevezetés.

I. A kortani főkérdés.

Árpád előtt megoldandó az *Ungri* = (Ugri) *név*. A többi nemzetnév számtalan mellékkérdést támaszt.

II. Az őshaza főkérdése.

Onogoria története, a bölcső, mely a vegyülés, keveredés helye.

III. A többi mellékkérdés.

A honfoglaló Magyarok szerepe Szibériában, Középázsiaiban, Indoszkitiában, Perzsiában.

A magyar nemzet testét és nyelvét megalkotó népkéverék kettős jellege: Szavarti + Kavar = Hun + Ugor azaz Vár-Hun.

IV. Végül az államvallás.

*

Hun-történelmi örökségünk.

Némethi (Némati) Kálmán irodalmi hagyatékából.

Az a nemzetközö, mely a volt osztrák-magyar birodalom népfajai fölé emeli a Magyarot: államtörténelmi nagykorúságunkkal nem versenyezhet egy népfaj sem.

A magyar nemzetnek nemcsak Európára, hanem Ázsiára meg Afrikára szóló Huntörténelmi öröksége forog szóban: nemzeti ügy, mely minden Magyarot érdekel.

A Hun nép eredetének és pogánykori¹¹ történetének világhíre ugy Európában, mint Ázsiában meg Afrikában lelki szemem előtt hasonlít a nap fényéhez, mellyel a zsidó, keresztény s mohamedán népek csillagainak együttes fényözöne sem versenyezhet.

Eredetüket a gót hagyomány szerint csodálatos természetfölötti módon *Maga* nevű varázslónőknek démoni szellemekkel ölelkezése hozta létre. Nemzeti krónikásaink Nimród hagyományának¹² megfelelően Egyiptomban az óriás-szfinx, mint a mágia prófétája¹³ nemcsak ókori hieroglif nyelven,¹⁴ hanem a körülakók arab élőnyelvén¹⁵ mai napig is Hun nevet visel. Chinában a legelső uralkodó család a Hiungnu = Hunok őse volt.¹⁶

A szabirokkal együtt délre szakadt *onugur azaz nagy ugor* nép a VI. század derekán még drága prémekkel való kereskedésről volt nevezetes, ami azt jelenti, hogy az Ural aljában lakó rokonokkal állandóan fenntartotta az összeköttetést. — Etelközben a szomszéd szláv népek meg ugor, a többi nyugati népek pedig a régi onugur, helyesebben Un-ugor változata gyanánt ungár formában ismerték meg. Őseink tehát a mai hazát *ungár* néven foglalták el.

¹¹ DCCCLXHI. Gens Hunorum Christianitatis nomen agressa est. Partz: Monum. Germ, script I. 50. 66. 76. Annales Alamanici Zürich. Annales Sagallenses Maiores Wangartenses. Huni christianitatis nomen aggressi sunt M. G. H. SS. VI. p. 172. ad. a. 865. Aggredior áttérek? megtámadok.

¹² Némethi (Némati) Kálmán. A Nimród elmélet felfedezett ismeretforrása. (Posta és Távíró Évkönyv 1912. 109—116.)

¹³ Huni gens tarn foeda, ut non injuria diabolus ab Aegyptiis Chuni dictus fuerit. (Hornus G. Orbis imperans Lipsiae 1668.) Mon Geron Scrypt. V. 53. e) hunii.

¹⁴ Az óriás-szfinxnek hieroglif neve Hun. Felfedezte Némethi (Némati) Kálmán Budapest 1912.

¹⁵ Némethi (Némati) Kálmán: Szfinx-történelmi kutatásom. Bál Czéfon a kairói óriás-szfinx. Posta és Távíró Évkönyv 1910. (188—205.)

¹⁶ Némethi (Némati) K.: A Hiungnu - Hun azonosság földrajzi bizonyítékai. Posta és Távíró Évkönyv 1910. (188—205.)

Annak bizonyosságául, hogy a magyarság nemzeti neve keleten mindvégig *Un-ugor* volt: elég legyen felemlítenünk azt, hogy Julián barát 1237. táján felkutatta az Ural alatti északi őshazát, s e hazát, melyben még magyarul beszélő néptörödéket is talált, *Ungaria Magadnak, Nagy Ungar iának* nevezte.¹⁷ Mivel ez az ország nem volt nagyobb a mai Ungáriánál, a keleti haza nevében az Ugor (Un-ugor vagy a délen is megtalált Onogur Onogoris) név még ismert, de félreértett *nagy ugor* értelmét kell felismernünk.

IsmereteseK Közép-Ázsiában és Indiában a Kusán-, Hara-Huna-, Chionita-, Kidarita- meg Eftalita-Hunok; Perzsiában a Parthus-Hunok; Szarmatiában a Kimeri-, Akaczir-, Kuturgur-, Hunugur- meg Szavir-Hunok; Pannoniában Attilának Scytha- meg Massageta-Hunjai, azonkívül Bajánnak Avar-Hunjai.

Mіндеzen szuvrén *Hun* népek bámulatos idő és térbeli szereplésének világtörténelmi öröksége, ez a hallhatatlan szellemvilág, a Hunok legdicőbb királyi törzsét illeti, s jogbiztosító erő gyanánt *Hungár nemzetnévre lett betáblázva*.

Huntörténelmi örökségünkéből ez alkalommal az Onogoriabeli Hunugurokról szóló latin okmány ismeretlen Ungár változatáról szól a Regia Biblioteca Riccardiana di Firenze Codex antiquituo M. I. No. 862. chart in fol. sec. XV. Jordanis Monachis Constantinapolitani De Gothorum Origine című Hunugur Hungár elmélet.

* *

Onugor népnevek eredete.

Ószláv Onglu = szöglet, szerb ugal, cseh uhel, ószlovén aglz, ujszlovén vógel, lengyel vegiel, morva ugol.

Unger, Ungár, Hunger alakokból egészen világos, hogy a hazai szláv népek Uher, Uhar, Uhor szava nem az egyszerű Ugor népnevezetnek a képviselője, mint eddig rendesen gondolták, hanem amaz összetételnek tetsző bővebbé, melyet Jordanes Hunuguri alakban ír.

Unugor népnévnek szláv változata az Ugor, mint a magyarok nevezete.

Strabo Urgi — Herodot, Jyrka --= Plinius, Tyrea == Priscus, Urog = = szkitha-iráni hangalakulata az Ugornak.

Onogur (Strabo alakja Onogundu, ez Choreneinél Ugendur: Konst. Porf.-nál a bolgárok ős-neve: Oguz: Guz: Uz).¹⁸

Ugor név eredetileg a török népekre vonatkozott, összetett alakjai törökből fejthetők meg?

Osztlákul On Un = nagy.

¹⁷ Előszó: kútfők felsorolásának 2-ik tétele.

¹⁸ Többes török rag: lar, lár; keleti török: n után elváltozik d-re: jaan (= nagy) dar.

Ogur csak egyik oldalága a turkoman jomutoknak (Budagov I. 142.):

Nomen *Ogur* cum nomine Turcárum egonymo Oghuz idem esse videtur. (Kuun: Cod. Cum. bevezetésben.)

„Ogur hun változata az Oguznak.” (Kuun Relat. Hung. II. Iugra cikkben.)

„Ogur népnév ^ a kel. tör. Oguz népnévnek nyugati török ejtése s egyértékű a Turkman, Türkszóval” (Munkácsi.)

Az egyetlen nyelv, melyet az Ugor jelző régi történeti jogon megillet, ma a csuvas nyelv: Ogur csuvasul Uwér.

(Darkó) „Theofülaktosz ellenmondással teljes okoskodást fűz az Ugur népnévhez, kinek két ősrégi fejedelme volt.”

„Baján kagan népe nem az igazi Avar, hanem Varchonita. Ez a magyarázat a tört. tényeknek meg nem felel. Varchoniták tényleg Avarokra vonatkoznak. Teofülaktosz érezte, tudta a Verchomta névnek összetett voltát, de két elemének Var és Avarnak azonoságát nem ismerte fel, különben nem ragadtatta volna el magái a névcseré fantasztikus útjára.”

* *

Latin irodalomban a Hunoknak eredetére és történetére, kiváltképpen Attilának életére, hadjárataira, halálára, temetésére és fiainak történetére elsőrangú ismeretforrásunk Jordanes püspök *Getica*¹⁾ című történelmi műve, amelyet Konstantinápolyban Attila halála után két esztendő hiján egy évszázaddal szerkesztett, kivonatozván a nagy tekintélyű Cassiodorusnak Kr. u. 526. évvel végződött, „*De rebus Gothorum Libri XII.*” című elveszett nagy művét s kiegészítvén azt gróf Marcellinus történelmi munkájából a Kr. u. 551. évig történeteseményekkel.

Nemzettörténelmünkre nézve megbecsülhetetlen nagyjelentőségű a Jordanes korabeli *Scythia*, azaz európai Ország népeinek ismertetése: mert abból egykorú hiteles felvilágosítást nyerhetünk a Fekete-tenger északi partvidékén élt Hunokról, különösen a Szaviroknak nevezett Hunokról, akiket Jordanes Kr. u. 551. évben Hunugur néven ismert, a XV. századbeli flórenczi kézirat pedig határozottan Ungároknak tanít.

Hunugor származtatása: hun + ugur.

Analógiája: Onugundur bolgár törzs.

Ugur népnevek: Bittugur, Szaragur, Utigur, Kutigur.

Menandernél a Var -f- hun népnevek összetétele.

Hungár , . , , , , , , , , Hun és Vár

Ugur mert két népre alkalmaztak: Szavart és Kavar

Az Ungarok Magyarok voltak: Dajhani és Simokata Madsgaria népnevet Kr. u. 880. azon *10. Szavarti törzsre* alkalmazta, kik a Volga folyam mellett szomszédai voltak a Patzinak népnek.

¹ Monumenta Germaniae Historica. Auctores antiqui. Tomus V. Volumen I. Jordanie Romána et Getica. Edidit, Th. Mommsen. (p. 63.)

Theophylaktos MATEDSOI viszonyba hozta a Szafiri népnévvel.

Bizancziak a Besenyőket sohase nevezik Hunoknak, hanem Scytháknak.

Bizancziak a Magyarokat sohase nevezik Scytháknak, hanem Hunoknak.

Hinc iam Hunni, quasi fortissimarum gentium cespes fecundissimus bifariam populorum rabiem pullularunt.

Nam alii Altziagiri, alii Saviri noncupantur, qui tarnen sedes habent

Iuxta Chersonam Altziagiri, quo alia bona avidus mereator importât; qui aestate campos pervagant sedes effusas, prout armentorum invitaverint pabula, atque hieme supra mare Fonticum se referentes.

Ungari autem hinc sunt noti, qui (a) ab ipsis pellium murenarum commercium.

„Már innen¹ sarjasztották ki a Hunnok, mint a legvitézebb néptörzsek legtermékenyebb pászitja, ikernépük dühét.

Ugyanis közülök némelyek Altziagi-roknak, mások Saviroknak nevezetnek, akik azonban egymástól elkülönítve tanyáznak.

Chersona mellett Altziagi-rok, a hová a kapzsi kereskedő hordja más jószágait; ezek nyáron a tágas mezőkön tanyázva barangolnak, amint a marhalegelők kínálkoznak és télre visszahúzódnak a Fekete-tenger mellé.

Az Ungárok pedig onnan ismeretesek, minthogy tőlük ered az egérféle bőrökkel való kereskedés.”

Anonymus hagyománya szerint a magyarok az őshazában oly bőviben voltak a nyusztnak, hogy nemcsak a nemesek, hanem a kanászok, gulyások és juhászok is nyusztprémmel díszítették öltözeteiket. Regino szerint honfoglaló őseink bőrökkel ruházkodtak.²¹

A tizennégy ismeretes Jordanes-féle kéziratban olvasható: egyszer Hungari a göttweigi kolostoreban, egyszer Ungari a flórenczi Riccard-könyvtáréban, kétszer Hunucari a bambergi meg, oxoniéban, egyszer hunn . . . , hatszor Hunugur, egyszer Hunugguri, egyszer Hunugiri, egyszer Uniguri.

Ungri viszonya az Ugrihoz sarkalatos kérdés.

Kuun Relationes 1. 18. Ungri szót az *Unogari népnév összevont formájának* tartotta. A Miklosich által föltételezett ósszláv alapforma „*Ongru*” n betűje kedvéért.

²⁰ T. i. a Fekete-tenger melléki Bulgárokon tul.

²¹ Radioff Wuh: Aus Sibirien I. 254. Der Krone gegenüber hat der Saisan dies Verpflichtung den Kalan einzusammeln der 1860. für jeden mann einen Rubel betrug, Weiber und Kinder sind zwar persönlich abgabefrei jedoch werden für jede familie noch etwas 3 rubel gezahlt. Die Abgabe wird in Peltzwerte entrichtet Grauwerk (Eichhörchen) Fuchs, Merder u. Zobel werden hierbei angenommen. Szindelar József: Adatok a *marturina* történeti fejlődéséhez. A nyestadó. szerepe a szláv népeknél általános, százalékos. Kálmán király Szlavóniára megalapította a *marturina*-rendszert: eleinte a magyarság is fizette. Mansio a lakott föld az adó alap. Nagy Lajos törvénye a Szlavónia nemességét felmenté. *Marturina* szlávul *Kunox'na*, magyarosan nyestalia, egyike a régi magyar gazdaságtörténet legérdekesebb kérdéseinek.

Ongru ősszlávszó Kr. e. 350. időből származott a szláv nyelvek egységének korában, mikor a kelták a Dunától visszaszorították a vendeket. (Schafarik SL. Abr. 545.)

Ungri származtatásánál *Onoguri* népnév egyszerre két synkopet tételez föl, a mi erőszakosnak látszik, mert a görög latin kútfőkben semminemű synkope nincs.

Kétségtelen, hogy az orosz Ugri szorosán összefügg a görög Ugur népnévvel, melynek összetételei Hunuguri Szaraguri Utiguri Kutiguri Bittuguri.

Hungár népnévből vont történeti, hangtani, jelentéstani, kortant, földrajzi, rokonsági eredetre vonatkozó következtetések IX—X. száz. jelentéstani változások, a honfoglaló Hungárok összefüggő kiderítése, azonosítása Jordanes Hunugurjaival egykorú hagyományokon alapszik.

Hunugur népnévben a „Hun” első szótagnak összeillősége a Hungar népnév első szótagjával fontos érvül szolgál a hun eredet és rokonság bizonyításánál.

Hungar a hun név hatása alatt francia területen Liudprandus püspök által képzett tudós etymologia Unger szóból. (Darkó szerint) Liudprand műve 17 kéziratban ismeretes.

„A Turk s a szintén török népet jelző *Un-ugur* (gör. *ongroi szláv ongru nevezettek is azt mutatják*, hogy a magyar türk vezérelt alatt lép föl a történet színpadán.” (Munkácsi B. Eth. 1910. 118. 121.) Nem szól a Magyarok Ungri=Un-uguri nevéből levonható történeti tanulságról!

Marquart: Ostas. Streif. 42—45. 51—59. Unugurok = Ugrok prémkereskedők s régi hazájukban prémvadászok.

Először tűnnek fel 463. évben Kaukázttól északra, midőn lakóhelyeikről a Szabirok kiszorították s Mäotisz mellett maradtak, hol hazájuk pátria *Onogoria* halban bővelkedik.

Agatiasz *Hunnoknak* jelzi, de erre nem kell nagy súlyt fektetni, róluk neveztetett el *Onagorisz vár*.

Honagur hunn főnök szerepelt II. Sapur idejében.

Bakath várat Unugurok alapították, de földrengés elpusztította.

„*Onogur* névnek semmi köze a Magyarok Ungri = Ugri nevéhez; mert bizonyosan olyan hunn név mint Bittug-ures Utig-ures Kutrig-uri Szarag-uri Tonószurá.” (Vámbéri Ármin ezekben -gur török melléknévképzőt ismer föl.)

Én lehetségesnek tartom, hogy ama törzsnevek *főnökök nevéből* lett képezve s így az Unugurok hun-török nevet viselnek.

Hunugurok ugor nép a magyarok ősei, akiket Szevordik néven ismertek Armeniában.

A Hunugur — Hungar névazonosság s bizonyára Liudprandus püspöknek Jordanesre hivatkozó meggyőződése alapján nemzet-történelmünk eredetét Hunyadi Mátyásnak hatalmas pártfogója fedezte föl, névszerint Aeneas Sylvius, aki előbb III. Frigyes német császár titkára volt, utóbb II. Pius néven 1458—1464. ült a pápai széken.

Tudniillik ő történelmi,²² nemkülönben földrajzi²³ tanulmányai közben a göttweigi kolostor Jordanes-féle kéziratában²⁴ ráakadt „Hungari” népnévre. Azonkívül beszélt egy Nicolaus nevű veronai emberrel is, aki Lengyelországon meg Litvánián át eljutott a Tanais közelében „a másik Ungáriába,”²⁵ ahol talált bálványimádó embereket, akiknek nyelve azonos a Pannoniában lakó Hungárokéval. Ugyancsak a veronaitól hallotta, hogy a Mäotiszba két ággal ömlő Tanaisz torkolatától már nincsen messzire a Velenceiek Thana nevű kastélya, ahová szokták a legbecsesebb bőröket szállítani.

A veronai Nicolaus, elbeszélése „a másik Ungária” népéről kétségkívül hasonló lévén a két évszázad előttről ismert Julián-féle *Ungaria Magna* dolgáról szóló jelentéshez: Jordanesnek Hunuguri okmánya ép olyan fölfedező szerephöz jutott Onogoriából való nemzeteredetünk megismerésénél, amilyen fölfedező szerepet nyert Szent Isidorusnak Ugrios kezdetű okmánya *Ungaria Magna* megismerésénél.²⁶

A fölfedező Aeneas Sylvius nemcsak helyesen ismerte föl a pannóniai Hungárok eredetét Jordanes Hunugurjaiban, hanem azonfelül azokat élesen megkülönböztette Attila Hun népétől. Azonban nem ismervén egyfelől Liudprandes püspök tanítását a honfoglaló Hungároknak Jordanes Hunjaitól való eredetéről, se 1. Georgiosz Monachosz 2. Kimamosz 3. Niketasz Akominatosz bizánci történetírókat, akik a *Hunugurokat határozottan kifejezett szóval azonosították a hunokkal*, illetve egyik ágának ösmerik s mi több arra tanítanak, hogy a *Hannok megelőző időkben Humiguroknak hivat-, tak*¹¹ ezek alapították Baktria hajdani világhírű fővárosát, Bakáthot, mely földrengés által elpusztult;²⁸ másfelől azt sem tudván, hogy a honfoglaló Hungárok Szavarti ősnévének²⁰ egyik változata a Szavir: innen magyarázható tévedése, hogy ő Jordanes szövegében a „Saviri” népnévre világosan utaló „autem” dacára állítja, hogy a Hungároknak a névrokonságon kívül semmi köze a Hunokhoz; mihöz képest a Hunokra vonatkozó harmadik fejezettől egészen” különálló negyedik fejezetbe elválasztá a Hunugurok szövegét, tévesen hozzácsatolván a Gótok hármasházjáról szóló mondatot is.

²² Pii II. Pontifici Maximi: *História rerum ubique gestarum. Venetiis 1477. caput 29. Kaprinai St: Hungária diplomatica Pers II. Vindobonae 1711 p. 558. b.*

²³ Pii II. Pont. Max. *Asiae Europaeque elegantissima descriptio. Parisiis 1534. p. 69.*

²⁴ *Biga librorum rariorum quorum . . . II. História Gothica Aeneae Sylvii Lipsiae 1730.*

²⁵ Az úgynevezett Onogoriába.

²⁶ Nagy-Magyarország ismeretlen történelmi okmánya. Fölfedezte Némethi (Némati) Kálmán. Budapest. 1911. (38—45., 53—55.)

²⁷ *Corpus Script. Hist. Byz. Agathias Historiarum Lib. HI. Cap. 5.*

²⁸ Theophylacti Sim.: *Históriaé Ed. Boor, p. 258.*

²⁸ Árpád népének hét törzse Hun volt. Irta Némethi (Némati) K. (Pos-ta és Táviró Évkönyv 1908. (188—200.)

Ha már a honfoglaló Hungárok dus gazdagsága „menyétbőrökben, nyestprémekben, evetbőrökben, cobolyprémekben, rókabőrben” bámulatosan feltűnő ismerv volt a perzsa Gurdézi előtt:³⁰ úgy teljesen megbízható az a jellemzés szintén, hogy Jordanes Konstantinápolyban Kr. u. 551. évben csakugyan ismerhette a Hunugurok nevű Hungárokat a tőlük származott egérféle bőrökkel való kereskedésről; mert akkoriban Jusztinián (527—565.) bizánci császárnak állandóan hű hadiszövetségese lévén Onogoriának Szandii nevű fejedelme, akinek országában pénzadó helyett egérféle: nyuszt, nyest, menyét, coboly, hermelin, evet, róka, hód, vidrabőrökkel fizetés volt szokásban; így hát természetesen Konstantinápoly kereskedői szintén állandó összeköttetésben állottak a Hunugurokkal, akik pl. egy-egy kitűnő nyusztbőrért kétezer bizánci aranyat³¹ (tömérdek pénzt!) is kaptak.

A Hunugurok jellemző ismervére nézve nem lehetetlen, hogy Jordanes eszmetársításában a Szaviri népnév, — (Augusztus császár korabeli hazája „Sarvica” a Pentinger-féle Castorius térképen IX. segm. 1. a Mäotiszbá ömlő Tanaisz keleti partján látható) miután Szavri szó kumán nyelven³² „bőr”-t jelent, összefügg az ugyancsak általa említett³³ „hires szafir-bőr kereskedéssel”.

Hanugur: Szavir = Hungár: Szavarti.

Turxanthos egyszer Unigur, másszor Varchonita néven hívja a Hunugurokat.

Ószláv *Ongru-ból* az ószlovén *agrín*, lengyelül: *wegry* alakok szabályosan fejlődtek.

Ha a IX. századból visszafelé megyünk régebbi időkre, a Georgius Mon. és Leo Gram.-nál előforduló *Ungra* (ószláv *Ongrí*) nevet az V. VI. VII. századbéli bizánci íróknál a teljesebb illetve eredeti alakjában találjuk meg: *onogur*, *unugur*, *unnugur* és *hunugur*; sőt ez a név innen a VIH-ik századon keresztül leér két latin írónál Onogor alakban Georgius M. és Hinxmár koráig: úgyhogy minden kétséget kizárólag kiderül az Atelkuzuban és Pannoniában ismert Ungrok, ungarok azonossága a Volga alsó folyásánál lakott s onnan több állomáson keresztül nyugatra költözött *unugurokkal* v. *onogurokkal* a nélkül, hogy a történelemben megszakítást találjunk, akár az időre, akár a helyre vonatkozólag.

A legelső író, aki a magyarokat a mai Európa földén ezen az onogur néven ismeri és említi (455. év) még pedig maguknak a magyaroknak Bizanczban megfordult követei útján, nem kisebb tekintély, mint Priscus Rhetor, aki 448-ban Attilánál járt követségben.

Ha tehát Török nép hozta magával a Hungar nevet, miféle hely illeti meg a török népek között? A bizánci és arab írók a honfoglaló magyarokat töröknek, a nyugotí írók pedig hungárnak

³⁰ Pauler-Szilágyi: A magyar honfoglalás kútfői. 173.

³¹ Hunfalvi Pál: A vogul föld és nép §. 8.

³² Kuun Géza: Codex Cumanicus. pag. 147. (40)

³³ Jordanes: Getica: Caput 3. §. 21.

nevezik; ezzel a Hungárral közelebről van meghatározva, hogy a honfoglaló magyarok a nagy török népcsaládnak melyik ágából valók? Jordanesnek szövegéből nem világos, vajjon egynek veszi-e a hunt és hunugurt? de hogy összetartozóknak hiszi, szinte világos, habár a hunt délebbre teszi a Fekete és Mäeotis tenger mellé, a hol azon idődén a saját nevű Kutrigurok és Utrigurok, két hun csapat is lakik vala, a *hunugurokat pedig éjszakiabbra helyezi, ahonnan a becses bőrök jönnek, tehát az éjszaki Uraira*” (Hunfalvy P. Magyarország ethnographiája (¹²¹/₂)).

A Magyarok hazája.

I. Haza,

„Semmi kétség sem férhet ahhoz, hogy az említett ideig, a 457. év tájáig, az *onogurok* vagyis magyarok hazájának a Kaspi tenger fölött, a *Volga és Ural folyók* közén kellett lennie.”

II. Haza.

„Az *onguroknak* vagyis magyaroknak második hazája ettől az időtől fogva az V. század második felében s a VI. században a Maotistól és a Feketetengertől keletre a Kubán folyó mellékén volt.” (A byzanci görög írók bizonyítják.) „Jordanis, mikor a *Szavirok* lakhelyét kellene meghatároznia, a *helyett a hunugurok nevét említi*: nem kézzel foghatólag bizonyos-e, hogy az ő Szavirjai, a többi írók szabir népe, a hogy ő vagy szándékosan vagy tévedésből a szavirok helyett a másik mondatban ezeknek szomszédait, a szintén hunok közé tartozó hunugurokat említi.” (*Unogurdur* törökösen az unogur szónak plurálisa).

Mikor Attila Hunjai visszaköltöztek a Pontus fölé s a Mäeotis környékére: ott összetalálkoztak az Onogurokkal (kik éppen 457. tájban költöztek oda a Volga-Urai közéről) szomszédaikká lettek és hosszabb időn keresztül egy egységes államban éltek velök, közös fejedelmek kormányzása alatt.

Megvan tehát a valóságban a történeti összeköttetése és állami egysége a Magyaroknak a Hun ivadékokkal.

III. Haza.

A magyaroknak harmadik hazája az a föld volt, melyet két latin író *Onogoriának*, Konstantinus császár pedig Lebédiának nevez.

Onogoria = *Ungária* nem lehet más; a Dneper és Don alsó folyása közt levő terület.

Ezek után az Aeneas Sylvius által legelőször hirdetett Hunugur eredetelmélet tekintélyes hívei közül főlemlítem a következő történetbúvárokat: Lang, Pray, Bel, Thunmann, Klaproth, Thierry, Sebestyén Gyula (A magyar honfoglalás mondái I. 20.) Nagy Géza (A honfoglalók. Eth. XVIII. 259.) Munkácsi (Ethm. VI. 349—387) Thury: Századok 1896, Kuun Géza és Zichy Jenő gróf. a magyar történetírás mesterei.

A Hunugur elmélet igazát Pray György elsőrangú történetbúvárunk következő szavakkal ismerte el:^{34*} „A Hungár népnév régibb, mint azt eddig honi tudósaink vélték. Ugyanis a Hungárok nevét hajdanában, midőn a Hunok Ázsiából kivándoroltak, latin írók Hunugar néven már ismerték.”

Viszont a Hunugur-ellenes történelmi álláspont élén Bonfini áll Desericiussal, aztán a magyar Tudományos Akadémia halhatatlanjainak túlnyomó többsége a „sic volo, sic iubeo” érveléssel:³⁵ „a Hunuguroknak a Hungárokhoz semmi köze.”

E tagadással szemben igaz sarkelv gyanánt bizonyítgatják, hogy a Hungárok finnugor meg onujgor eredetűek és csak a kilencedik évszázadban léptek a történelem színterére !

A két vitatkozó párt melyikének van igaza? azt eldönteni a Hungár név lefordított jelentése van hivatva.

Egyfelől tudjuk, hogy a Hungár (ius) és a Hungar (us) népet, melyet latinul néha Huncar (us), Jakut pedig³⁶ arabul Hunkar szóval irt le, a latin írókkal legelőször a Töröknek nevezett Szavarti őseink ismertették meg.

Ámde közönségesen ismeretes, hogy török-perzsa nyelveken³⁷ a „Hunkar” szó emberemlékezet óta használatos. A konstantinápolyi császári udvarban Hunkár a címe és méltóság rangja az Ozmán uralkodónak.

Zenker (Dictionaire turc-arab-persen) Johnson és Barbier de Meynard szótáraiban király = „szuvrén” a jelentése.

Togruł bég a Hunnok királyi törzséből eredett. E hagyomány említi; máig él a török szultán Hungár nevében.

A Hunkár szó „király, török uralkodó” jelentéssel bír; török köznépnél Hunkarem megszólításkor Uram; turkomanoknál Majarem annyi mint Uram: minek megfelelően Bölcs Leo bizanci császár „elevtherosz” jelzővel illette Árpád népét, akárcsak Herodot a királyi Scythákat; hasonlóképen Bíborbanszületett Konstantin

³⁴ Pray G.: Annales veteres Hunorum. 1761. Toni. 1. 295. 296.

³⁵ Pauler Gyula: A magyar nemzet története Szent Istvánig. Budapest, 1900. (239.)

³⁶ Kr. u. 1239.

³⁷ perzsa nyelven: Sah király.

Herodot: A Perzsák minden scythát *Sakának* hívják.

Menander: Turkot régente Saka néven hívtak

Castrán: tiltakozik az ugor ugor népneveknek a török ujugur népnévvel való azonosítás mellett.

császár a Honfoglaló Szavartikról monda, hogy az olyan szuvrén nép, aki fölött soha senki sem uralkodott. Ilyen szuvrén nép ne hozott volna magával történelmi örökséget?

Másfelől Attila görög történetírójától, Priscustól³⁸ tudjuk, hogy több ízben tesz említést a Királyi Scythákról, akik inkább akartak a bizanci császároknak, mint Attilának a Szövetségesei lenni. Ezek a Királyi Scythák Romulus római követ előadása szerint a Kaukáz-hegységtől északra s a Maotisz-mocsártól keletre fekvő országban, tehát Jordanes szerint az Európa keleti határánál levő Hunugorok hazájában éltek. A Királyi Scythák voltak Priscus szerint azon vadak bőreiről ismeretesek, amilyen vadak bőreivel Attila kitüntetésképpen megajándékozta Anatolius meg Nonus bizancki követeket.

Latin és görög történetírók egész sorozata ismert Szarmatiában „Királyi”:³⁹ népnevet; Strabo szerint⁴⁰ „a Királyiak Ugróknak is neveztetnek”⁴¹ vagyis most lefordítva mondhatjuk: a Hungárok Ugróknak is neveztetnek. Egyszersmind az örmény irodalom egykorú tanúsága szerint⁴² Honakur néven a Hunok fejedelmét kell érteni.

Így a Hunugur szuvrén népnévvel vonatkozásba lehet hozni a svéd nyelven „királyok” jelentéssel bíró „Konungar”⁴³ szót, amit közönségesen Kungar változattal ejtenek ki;⁴⁴

Hunugar: Hungar = konungar: kungar.

A Finnugor meg Onujgur uralkodó elméletekkel szemben a *Hunugar = Hungar* névazonosságnak, egyszersmind a Hunugorok baktriai történetének megismerése van hivatva a történelmi örökség igazát bizonyossá tenni, miszerint a Hungárok valóban — *Hunugur* eredetűek, még pedig az összes *Hun* népek királyi családja. így már érthető a koronánk felirata miért lehet Géza Turkia királya?

*

³⁸ Corpus Scriptorum Historiæ Byzantinæ. Pars I. pag. 214. 225.

³⁹ Regii, Regines, Basilii, Basilidae.

⁴⁰ *Krenner G.:* Strabonis Geographica Liber VII. Caput III. §. 17. Vol. II. p. 647. A Kézait-másoló széljegyzetében görögül olvasható: „Mostan Ungrok, akik Törököknek is neveztetnek.

⁴¹ „Nagyobbrészt nomádok, kevesen közülök földmiveléssel is foglalkoznak. Mondják, hogy ezek a Duna hosszában is laktak gyakran mind a két parton.” (Kr. e. időkben!!)

⁴² Journal Asiatique 1866. p. 153.

⁴³ Mirkhonds Berättelse oui Askaniernas Konungäati i Persien Lund. 1863. (5.)

⁴⁴ Helms Svenn Henrik: Schwedisch-deutsches-Wörterbuch 1872. (I. 219. 236.)

Állam-vallás.

Történelmi örökségünk felfedezett nyomai. Árszák dinasztia.

1. *Parthiában.* I. Árszák alapítója a parthus dinasztianak Kr. e. 248. évben: utódai 474 éven át dicsőséggel fenntartották az államhatalmat Kr. u. 226-ig.

Persepolis közelében Nakschi-Rustem sziklafalán látható balra I. Ardasir, a Szászán dinasztia alapítója, lovával agyontapossa IV. Artabant, a 29-ik Árszákot. I. Ardasir előtt meghódolván, megmaradtak a perzsa lovasság hadvezéreiül a Karen-i Árszákidák Tebarisztanban, a Sureni Árszákidák Sagisztanban és a Spendijar Árszákidák Reyben.

2. *Baktriában.* Baktria nevezetett Hunniának is; székvárosát Unnugurok alapították, ahol Árszákida nemzetségű királyok uralkodtak Kr. e. II. századtól egészen Kr. u. 257. évig, amikor Katulf hun vezér bosszúra gyulladván feleségének az Eftalia király által történt elcsábítása miatt, szövetkezett a Perzsákkal, minek következtében Perzsák meg Törökök ragadták magukhoz az Eftalia Hunnoktól az államhatalmat Baktria, India meg Szogdiana fölött.

3. *Arméniában.* Örmények fölött az Árszákidák egyik ága uralkodott 578 éven át Kr. e. 150-től Kr. u. 428-ig.

4. *Onogariában.* Árszák, a világhírű parthus dűnasztia alapító, Strabo értesülése szerint vagy Mäotisz vidékéről, vagy Baktriából származott. Annyi bizonyos, hogy a Mäotisz és Kaspi-tenger közötti vidék Ptolemäosz térképén az Árszákida „Mithridatesz tartománya” néven szerepel, ahol még Kr. u. 342. évben Sanesan, az Árszákida család tagja uralkodott, akit Fausztosz byzanci történész a Mszsageta-Hunnok nagy királyának nevezett. Utódját azonban kínai évkönyvek szerint a Hiungu-Hunok megölték s országát elfoglalták.

Ariman = Mágus. Isten.

Persepolis mellett Nakschi-Rustem sziklafalán ⁴⁵ látható jobbra a párszi főpap, lovával agyontapossa a méd Mágust, kinek homlokán az apokaliptikus Ariman = régi-kígyó látható, mely

⁴⁵ Photogr. von Stolze und Andreas. Herausgegeben von Th. Nöldke Berlin II. Band.

Jegyzet:

¹ Zacharias Rh. Egyháztörténete. *Kardusat*, Arran püspöke Kr. u. 507. v. 508. évben a Hunnok hazájába ment, megtéri tett néhány Hunnt és ott kiadott *hun nyelven iratokot*.

² Dümmler-Miklosich: *Legende v. III. Cyrillus.*: Konstantin szláv apostol tanúskodik a mellett, hogy az Avaroknak és Kozároknak volt írásuk.

kígyó az egyiptomi nagy-szfinx óta minden fáraó homlokát díszítette, egyszersmind a Médok dinasztiájának ismérve volt,' Mar szó-hagyomány örményül Méd, perzsául Kígyó jelentéssel bír.

I. Árszákot Mágusok emelték trónra. Megvizsgáltam I. Árszák ékirásos pecsétnyomó hengerét a Britisch-Museumban. (Assyrian Room. D. 359.) Középen látható I. Árszák egyiptomi Bes gyanánt ábrázolva két Mágus között, kiknek homlokát Ariman = a régi kígyó díszíti; fölöttük az egyiptomi szárnyas napkorong. Bizonyos történelmi tény, hogy Árszákidák védelmezték a Mágusokat a görög Szeleucidák, Perzsák meg Sémiták gyűlöletével szemben s örökségül ők bírták a mágia kultúrának Nimród óta harmadfélezer esztendő alatt Babyloniában s a szomszéd országokban felhalmozott kulturkincseit. A brit, a berlini, a zürichi muzeumokban őriznek Babylonban fölfedezett Árszákidakori ékirás emlékeket. Az ezután másfélszáz évvel bekövetkezett Hunnok, Avarok, Magyarok, Besenyők meg Kunok népvándorlása Európába tulajdonképen nem egyéb a mágia kultúra napjának lealkonyodásánál.

Görög történetíróknál *Mágus* a szinonim neve *Magognak*, nemzeti krónikáink írói pedig, név szerint Béla király névteien jegyzője, továbbá a bécsi képes krónikának, meg a dubniczi krónikának a szerzői, *Magogot* taníták a *Magyar névadó őseül*.

Ezredéve a Kabaroknak nevezett Mágusok, mint a honfoglaló Szavarti-Magyaroknak legelső törzse, lettek az államalkotásban vezérlő mágnásainkká, két nyelven beszélvén, ők taníták meg a török nyelvitket nagymagyarországi kazár anyanyelvünkre; az ő *istenük* a mi imádott kultúrörökségünk.

Krónikások hagyománya.

Özönvíz után a 201-ik esztendőben pedig lett egy óriás, név szerint Nebród, aethiopi Chusnak fia, Cham ivadékából. Ez építvén Babylon várost, s legelőször feltalálván a vadászatot, meg magiát, a Perzsák felett uralkodott, oktattván őket csillagászatra, meg csillagjóslásra, a születésre vonatkozólag az égnek mozgásából tudniillik mindent megjövendölt, akiktől a Görögök tanulták a születésnap csillagsoportosulásból a jövendölésnek a tudományát, s elkezdették megkülönböztetni a szülötteket a csillagok mozgásának a megfigyeléséből.

Így hát a csillagászat, meg csillagjóslás, meg a mágia a Mágusoktól avagy Perzsáktól eredett. Ugyanis a Perzsákat a bennszülöttek hívják Magognak.

Ezek mondják, hogy *Nebro*d istenné lett s az ég csillagai között azzá lett, amelyiket Orionnak neveznek. Erről mondja Mózes, hogy uralmának kezdete volt Babylon meg Xalane Szenaár földjén, ahonnan kijött Filiszteim, Szemnek, Aszurnak törzséből, akitől valók az Aszuriak.⁴⁶

⁴⁶ S. Epiphanii Adversus LXXX Haer. Lib. I. Tom. i. VI.

Turóczi krónikájának 13. §. ezt mondja: „*Attila* Bendegúznak a fia, az *óriás Nimródnak ivadéka*, neveltetett Engadiban, Isten kegyelmiből a Hunnok, Médok, Gótok, Dánok királya, a világ réme és Isten ostora. (Pasc. I. p. 67.)

Erről a Nemrothról állítják némelyek, hogy a Hunnoknak v. Hungaroknak ősatya volt.

(Collection Historicus Armeniens par Brossét 1874.) A Cham-tól származott Nebroth építé Babylont, a legelső várost és legelőször uralkodott a földön. Miután hát Babylon Szem osztályrészévé lett, Nebroth ezt tőle erőszakkal elrabolta és itten alapította az Ethiopoknak a királyságát. (Szabatosabban a Kusokét.)

(*Bonfini* Rer. Ungaricarum Decades 4 V2. 1568.) Magyar származik Nemródtól, ez Kústól, ez Kamtól.

(Talmud és Midras zsidó hagyomány szerint.) Vízözön után az emberiség kezdetben Semnek engedelmeskedett, de a vad *Nemród* elpártolásra bírta őket s ő megalapítá *az istentelenség és bálványimádás birodalmát*, mely ellen Ábrahám lépett fel sikeresen. Nimród isten ellensége, Babel zsarnoka.

(Targ. Jonathan Genes. Cap. XIV. I.) Héber felfogás szerint Mared ige-(lázdni)-ből származik Nemród. Nimród megalapítója az istenkáromló kultúrának, ki az istentől kinyilatkoztatott szemita vallás ellen lázadóként szerepel. Ő hívta fel az emberek fiait: Pártoljatok el a sémita vallástól és csatlakozzatok Nimród intézményeihez.

(Josephus Antig, I. 4.) *Nimród kezdé a tűzimádást* s ezzel megalapítá a Mágusok legelső államvallását Törökországban.

(Szir hagyomány.) Nebrod, az etiopi Kúsnak fia, ki Babylont fölépítette és vadász mestersége, meg *mágia* tudománya segítségével első volt, aki uralkodott a Persák felett.

Végezetül idézem: Liutprandus Historiae. Cod. 6388.

Kr. u. 899-ben a brentai ütközet előtt őseink így lelkesítették egymást: „***Dicső hírnevünket, ezt az örökségünket, amint atyáinktól átvettük, úgy hagyjuk azt vissza ivadékainkra.***